Hukuk Bölümü 2012/284 E. , 2012/295 K.

- **DAVACININ EŞINE AIT SAĞLIK KARNESINDEN YARARLANDIRILAMAYACAĞINA ILIŞKIN IŞLEMIN IPTALI VE TAZMINAT ISTEMIYLE AÇILAN DAVA**

  - SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) (506) Madde 134
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14
  - TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU (5434) Madde 1

"İçtihat Metni"

Davacı : A.O.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekilleri : Av. M.G. – Av. B.E.

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde, Emekli Sandığı emeklisi olan eşi, 03.281.450 emekli sicil nolu Eşref Orcan'ın adı üzerinden Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünce verilen sağlık karnesinin "isteğe bağlı" bağ-kur sigortalısı olması sebebi ile 26.5.2006 tarihinde iptal edilmesi ile eşi Eşref Orcan'ın adı üzerinden Emekli Sandığınca yapılan sağlık yardımından yararlanma hakkının sona erdiğini ileri sürerek, sağlık karnesinin geri alınmasına ve emekli sandığı kapsamı dışına çıkartılmasına ilişkin 26.5.2006 günlü İzmir Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı işleminin iptali ile eşi Eşref Orcan'ın adı üzerinden verilen sağlık karnesinin tarafına iade edilmesini, ayrıca kurum aleyhine 3.000,00 TL manevi, 6.000,00 TL maddi tazminata karar verilmesini 27.06.2011 gününde adli yargı yerinden talep etmiştir.

MANİSA 2. İŞ MAHKEMESİ: 5.7.2011 gün ve E:2011/435, K:2011/276 sayı ile, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 1. maddesi ile Maliye Bakanlığına bağlı olmak ve bu Kanunda yazılı emeklilik işlerini görmek üzere Ankara'da tüzel kişiliği sahip TC Emekli Sandığı kurulmuş ise de, 20.5.2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılarak, devre ilişkin hükümler içeren geçici 1. madde ile Emekli Sandığını hiçbir işleme gerek kalmaksızın görevleri ile birlikte kamu tüzel kişiliğine sahip SGK'ya devredildiği, diğer taraftan 506 sayılı SGK 134. maddesinde bu Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülebileceği, 5510 sayılı SGK ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 01/10/2008 günü yürürlüğe giren 101 maddesince bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan durumlarda bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemesinde görüleceğinin hüküm altına alındığı, bu durumda taraflar arasındaki hukuki uyuşmazlığın çözümünde 506 veya 5510 sayılı Kanunun uygulama yeri bulunmadığından, söze gelen 134 ve 101.maddelerine görev sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemeleri görevli olmayıp, bu tür davaların idare alanının göre alanı içinde yer aldığı, Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 2009/17926-2010/3967 esas karar sayılı ilamı ve benzer ilamlarının da bu hususu teyit ettiği, bu maddi ve hukuki olgular göz önüne alınarak yargı yolu yanlışlığı nedeniyle davanın reddi konusunda mahkemelerine yeterli kanaat geldiği gerekçesiyle davanın görev nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez 26.5.2006 günlü işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 1. İDARE MAHKEMESİ: 3.8.2011 gün ve E:2011/1428, K:2011/1089 sayı ile, 5510 sayılı Yasanın 101. maddesinden sözederek, bu maddenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün iş mahkemelerinin görevinde olduğu, mahkemelerin görevinde olmayan davaların görev yönünden reddi gerekeceği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, 26.5.2006 günlü işlemin iptali ve uğramış olduğu zarara karşılık 3.000,00 TL maddi, 6.000,00 TL manevi tazminat istemiyle tekrar idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 1. İDARE MAHKEMESİ: 12.9.2011 gün ve E:2011/1443, K:2011/1570 sayı ile, 5510 sayılı Yasanın 101. Ve 104. maddeleri hükümlerinden söz ederek, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez aynı istemle 14.10.2001 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 2. İŞ MAHKEMESİ: 20.2.2012 gün ve E:2011/792, K:2012/52 sayı ile, davaya konu edilen işlemin 5510 sayılı Yasanın yürürlük tarihinden önce olduğu, görevli mahkemenin idari yargı olduğu bu nedenle dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine karar verildiği gerekçesiyle dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı iki ayrı yargı kolu tarafından verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğunu ileri sürerek, yargı kolunun belirlenmesi isteminde bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 24.12.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Aynı konuda iki kez adli yargı ve iki kez idari yargı yerleri tarafından görevsizlik kararı verdiği ve davacının 26.3.2012 günlü Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına sunulmak üzere İzmir 2. İş Mahkemesi Hakimliğine hitaplı olarak verdiği dilekçesinde, hangi iki karar arasındaki olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesinin istenildiğinin belirtilmediği anlaşılmakta ise de; adli ve idari yargı yerleri arasında verilen görevsizlik kararları açısından anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumuz görev uyuşmazlığı doğduğu, İzmir 2. İş Mahkemesi dosyasının davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, İzmir 1. İdare Mahkemesinin dosya aslıyla birlikte gönderildiği, Ankara 1. İdare Mahkemesinin ve Manisa 2. İş Mahkemesinin kesinleşme şerhli örneğinin ise Başkanlık yazısıyla istenilmesi üzerine Mahkememize gönderildiği, usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, isteğe bağlı Bağ-Kur sigortalısı olan davacının, eşi üzerinden yararlandığı Emekli Sandığı Sağlık Yardımından yararlanmasına son verilmesine ilişkin 26.5.2006 günlü işlemin iptali ile uğramış olduğu zarara karşılık 3.000,00 TL maddi, 6.000,00 TL manevi tazminat ödenmesi istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının TC Emekli Sandığı emeklisi olan eşi 03.281.450 sicil nolu M. Eşref Orcan'ın üzerinden sağlık yardımından yararlanmakta iken, aynı zamanda Bağ-Kur'dan isteğe bağlı Bağ-Kur sigortalısı olarak 4.5.1989 tarihinde bu kurumdan emekli olduğunun tespit edildiği ve Bağ-Kur Manisa İl Müdürlüğünün TC Emekli Sandığı İzmir Bölge Müdürlüğüne yazdığı 21.3.2006 tarihli 2/7560 sayılı yazısı ile 4.5.1989 tarihli talebine istinaden Bağ-Kur'a isteğe bağlı sigortalı olarak sağlık primi ödeyerek emekli olduğunun bildirilmesi üzerine eşi üzerinden TC Emekli Sandığından aldığı sağlık karnesinin 25.6.2006 tarihinde iptal edildiği; davacı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İzmir İl Müdürlüğünün 26.5.2006 günlü işleminin iptali istemiyle Ankara 3. İdare Mahkemesinin E:2006/1849 esasına kayıtlı dosya ile dava açıldığı, mahkemece işin esası incelenerek 20.3.2007 gün ve K:2007/491 sayılı kararı ile davanın reddedildiği; bu kararın davacı tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay 11. Dairesinin E:2007/14748 sayılı esasına kayıtlı dosya ile kararın onandığı ve karar düzeltme isteminde bulunulmaması üzerine kesinleştiği; daha sonra davacı tarafından aynı konuda sırayla adli ve idari yargı yerlerinde ikişer kez dava açıldığı ve mahkemelerin görevsizlik kararları vermesi neticesinde davacının olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvurduğu anlaşılmıştır.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte emekli kamu personeli olan davacının eşinden dolayı yararlandığı sağlık yardımından yararlanma hakkının sona erdirilmesi nedeniyle, davacı tarafından açılan davanın görüm ve çözümünün yine idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 3.8.2011 gün ve E:2011/1428, K:2011/1089 ve Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 12.9.2011 gün ve E:2011/1443, K:2011/1570 sayılı görevsizlik kararlarının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 3.8.2011 gün ve E:2011/1428, K:2011/1089 ve Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 12.9.2011 gün ve E:2011/1443, K:2011/1570 sayılı GÖREVSİZLİK KARARLARININ KALDIRILMASINA, 24.12.2012 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.